

14.11.2023

VASTAANOTTAJA
Ympäristöministeriö

Asia: VN/30326/2022

Lausunto: Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja poikkeaminen; työryhmän mietintö

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien asiaa VN/30326/2022 Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja poikkeaminen; työryhmän mietintö. Työryhmän mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia, ympäristönsuojelulakia ja vesilakia. Pyydettyä lausuntonamme esitämme seuraavaa.

Vesistöjen osuus Suomen pinta-alasta on suuri. Sisävesien pinta-ala on noin 10 % (34 539 km²) Suomen kokonaispinta-alasta. Merialueen pinta-ala on 52 471 km² (Maa- ja metsätalousministeriö 2020). Vedet vaikuttavat muun muassa terveyteen ja hyvinvointiin, muun luonnon tilaan sekä Suomen vetovoimaan asuinpaikkana ja matkailukohteena. Vesien tila vaikuttaa merkittävästi myös luontoon perustuvien elinkeinojen toimintaedellytyksiin. Vesiensuojelun ja vesien tilan parantamisen pitäisi olla erittäin korkealla Suomen kansallisella prioriteettilistalla. Tästä näkökulmasta ehdotusluonnosta on tarkasteltava kriittisesti.

Ehdotettujen vesienhoitolain 20 a §:n ja 20 b §:n, vesilain 3 luvun 4 §:n ja ympäristönsuojelulain 39 §:n vaikutukset kohdistuisivat niihin yrityksiin, joiden toimintoihin tai hankkeisiin vaaditaan ympäristölupa tai vesilain mukainen lupa ja joilla voi olla vesistövaikutuksia. Yritysvaikutukset johtuvat pääosin EU-oikeudesta. Mietinnön mukaan säännösehdoitusten yritysvaikutukset kohdistuisivat esimerkiksi akku-, kemian-, energia-, elintarvike-, metsä- ja mineraalialaan. Ehdotuksella olisi vaikutuksia myös esimerkiksi kalankasvatukseen, jäteveden käsittelyyn ja turvetuotantoon. Esityksen mukaan yritysvaikutusten laajuus riippuu yrityksen koon sijaan yrityksen toimintojen ja hankkeiden aiheuttamien vesistövaikutusten merkittävydestä.

Keskeiset huomiot

Ehdotettava lainsäädäntö mahdollistaa työryhmän mietinnön mukaan heikentämiskiellosta huolimatta hankekohtaiset ympäristötavoitteista poikkeamiset, jos vesimuodostuman tila laskisi erinomaisesta hyvään. Euroopan komission näkemyksen mukaan Suomen olisi jo valmiiksi tehtävä lisätoimia vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi. Erinomaisessa tilassa olevien vesimuodostumien heikentämisen hyvään tilaan poikkeamispäätöksillä mahdollistaminen ei olisi komission kehotuksen suuntainen päätös. Suomessa ei olla päästy EU:n asettamiin vuoden 2015 eikä vuoden 2021 vesien tilaa koskeviin tavoitteisiin. Lupamenettelyjen sujuvoittaminen on tärkeä tavoite, mutta se täytyy toteuttaa ympäristön tilaa vaarantamatta.

Ympäristötavoitteista tulisi voida poiketa, kun hankkeet ovat vaihtoehdottomia, kokonaisvaikutuksiltaan kestävän kehityksen mukaisia tai yleisen edun kannalta tärkeitä. Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan poikkeamisen mahdollistavat toimet tulisi määritellä selvemmin. Suomen Yrittäjät toivoo, että esitystä selkeytetään ja sen valmistelua jatketaan.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom
ekonomisti